

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності якістю підготовки та навчання здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та відповідності освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» їх запитам та потребам.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (*окрім першого курсу*) за освітньо-професійною програмою «Цивільна безпека» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено в **2 семестрі 2022-2023 навчального року** за двома анкетами: «якість освітньої програми» та «якість викладання навчальних дисциплін». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [*Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ*](#).

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

- 1 бал – якість відсутня;
- 2 бали – якість проявляється зрідка;
- 3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;
- 4 бали – проявляється часто;
- 5 балів – якість проявляється практично завжди.

1. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Всього опитано на сайті університету за *анкетою для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми* **20 респондентів**, що склало **50%** від кількості здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» за ОПП «Цивільна безпека» (*перший курс опитування не проходить*). Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1.

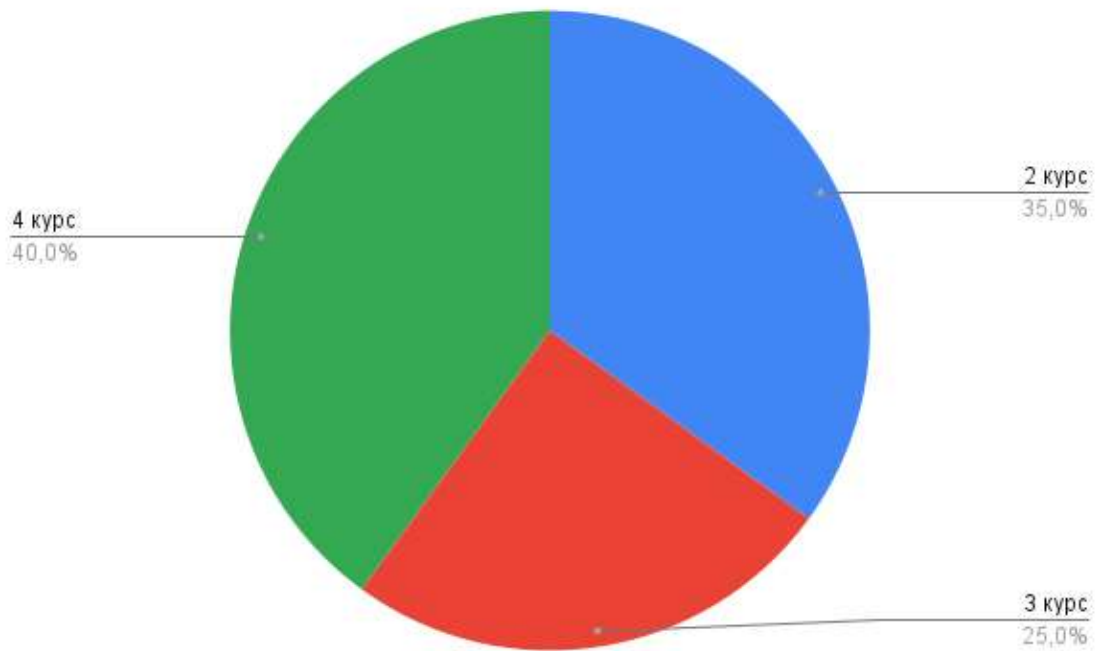

Рис. 1. Контингент респондентів (у відсотках)

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Цивільна безпека» представлено у таблиці 1.

Таблиця 1 - Оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Цивільна безпека» (у відсотках)

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	85,0	10	5,0	0	0
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	80	20	0	0	0
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	85,0	15,0	0	0	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	85,0	10	5,0	0	0
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	75,0	20	5,0	0	0
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	85,0	15,0	0	0	0
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	65,0	20	15,0	0	0
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	85,0	10	5,0	0	0
9	Організація в цьому навчальному році дистанційного навчання	85,0	15,0	0	0	0

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	65,0	10	25,0	0	0
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	60	25,0	10	5,0	0
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	85,0	15,0	0	0	0
13	Якість методичних матеріалів дисциплін на освітньому порталі ТДАТУ	80	20	0	0	0

Вищі оцінки (максимальна сума відсотків балами «5» і «4», по 100%) здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін», «Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям», «Прозорість та чесність оцінювання знань», «Організація в цьому навчальному році дистанційного навчання», «Доступність графіків навчального процесу та розкладів», «Якість методичних матеріалів дисциплін на освітньому порталі ТДАТУ».

Менші оцінки (максимальні відсотки за балами «1» і «2») здобувачами вищої освіти наступних критеріїв якості: «Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах» (5%).

Загальну оцінку якості ОПП «Цивільна безпека» здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 2. Вищі бали поставили здобувачі СВО «Бакалавр» 4 курсу (98,1% опитаних оцінили на 5 балів та 1,9% на 4 бали). Меншими балами оцінили якість ОПП здобувачі СВО «Бакалавр» 2 курсу (1,1% на 2 бали).

Таблиця 2 - Оцінювання якості ОПП «Цивільна безпека» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач ВО	Бали				
		5	4	3	2	1
1	2 курс	73,6	12,1	13,2	1,1	0
2	3 курс	53,8	43,1	3,1	0	0
3	4 курс	98,1	1,9	0	0	0

Інших пропозицій щодо покращання якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ здобувачі вищої освіти при опитуванні не запропонували.

2. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Якість викладання навчальних дисциплін першого та другого семестрів 2022-2023 навчального року за ОПП «Цивільна безпека» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти було оцінено респондентами за **11 критеріями**.

Аналіз **53 анкети за перший семестр** (таблиця 3) та **129 анкет за другий семестр** (таблиця 4) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності **71-90%**.

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 1 семестрі 2022-2023 навчального року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		69,1	13,2	5,3	1,1	11,3
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	71,7	13,2	5,7	1,9	7,5
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	69,8	11,3	7,5	1,9	9,4
3	Використовує сучасні та цікаві методи викладання	66,0	15,1	3,8	0	15,1
4	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі	67,9	13,2	5,7	1,9	11,3
5	Ефективність організації дистанційного навчання	69,8	13,2	3,8	0	13,2
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		67,3	11,9	11,3	1,9	7,5
1	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше	71,7	13,2	11,3	0	3,8
2	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	60,4	11,3	13,2	1,9	13,2
3	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	69,8	11,3	9,4	3,8	5,7
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)		74,8	11,3	5,0	1,9	6,9
1	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	77,4	9,4	5,7	0	7,5
2	Доступність та легкість зв'язку з викладачем	69,8	13,2	3,8	5,7	7,5
3	Доброчесність	77,4	11,3	5,7	0	5,7

Аналіз таблиці 3 показує, що респондентами в 1 семестрі 2022-2023 навчального року оцінені найвищими балами (максимальна сума відсотків за балами 5 і 4) в I розділі «Методичний рівень знань» наступні критерії якості: «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше»; в III розділі «Ставлення до здобувачів вищої освіти» - «доброчесність».

Меншими балами (максимальна сума відсотків за балами 1 і 2) в **I розділі** оцінені критерії: «використовує сучасні та цікаві методи викладання», «Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі», «ефективність організації дистанційного навчання»; в **II розділі** – «пов’язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців»; в **III розділі** – «доступність та легкість зв’язку з викладачем».

Загальні враження (задоволення) респондентів від вивчення навчальних дисциплін **1 семестру 2022-2023 навчального року** в **47** анкетах, де надані відповіді, як позитивні.

Рекомендації щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками від респондентів:

- багато зайвого в лекціях, які на освітньому порталі;
- філософію прибрати з навчальних дисциплін.

Таблиця 4 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 2 семестрі 2022-2023 навчального року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		85,6	5,1	9,3	0	0
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	86,0	4,7	9,3	0	0
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	86,8	4,7	8,5	0	0
3	Використовує сучасні та цікаві методи викладання	83,7	6,2	10,1	0	0
4	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі	85,3	5,4	9,3	0	0
5	Ефективність організації дистанційного навчання	86,0	4,7	9,3	0	0
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		85,8	3,9	10,3	0	0
1	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше	85,3	3,9	10,9	0	0
2	Пов’язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	86,0	3,1	10,9	0	0
3	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	86,0	4,7	9,3	0	0
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)		86,6	3,9	9,3	0,3	0
1	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	86,8	3,9	9,3	0	0
2	Доступність та легкість зв’язку з викладачем	86,0	3,9	10,1	0	0
3	Доброчесність	86,8	3,9	8,5	0,8	0

Аналіз таблиці 4 показує, що респондентами в **2 семестрі 2022-2023 навчального року** найвищими балами (максимальні відсотки за балом 5) оцінені в I розділі «**Методичний рівень знань**» наступні критерії якості: «дотримується

логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти», «ефективність організації дистанційного навчання»; в II розділі «**Теоретичний рівень занять**» - «організованість самостійної роботи»; в III розділі «**Ставлення до здобувачів вищої освіти**» - «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання».

Меншими балами (мінімальні відсотки за балом 5) в I розділі оцінені критерії: «використовує сучасні та цікаві методи викладання»; в **II розділі** – «викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше»; в **III розділі** – «доступність та легкість зв'язку з викладачем».

Загальні враження (задоволення) респондентів від вивчення навчальних дисциплін **2 семестру 2022-2023 навчального року** в **64** анкетах, де надані відповіді, як позитивні.

Рекомендації щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками від респондентів не надійшли.

Висновки

Респонденти достатньо високо оцінили якість освітньої програми «Цивільна безпека» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Крім цього, здобувачі вищої освіти в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін. Але є певні зауваження, які не повинні залишитися поза увагою та потребують якомога скорішого вирішення, а саме:

1. Деякі здобувачів вищої освіти (5%) низько оцінили критерій якості освітньої програми «Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах». Хоча треба відмітити, що велика кількість студентів залучається, наприклад, до проведення наукових заходів через участь у наукових гуртках (30 здобувачів), студентських наукових конференціях. Але дійсно є потреба активізації роботи щодо більшого залучення студентів до практичних заходів, а саме вебінарів, форумів, Днів охорони праці та цивільного захисту тощо.

2. При оцінці якості викладання освітніх компонентів меншими балами оцінені критерії «Використовує сучасні та цікаві методи викладання», «Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив, які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше», «Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі», «Ефективність організації дистанційного навчання», «Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців», «Доступність та легкість зв'язку з викладачем». Це потребує удосконалення педагогічної майстерності викладачів шляхом неперервного підвищення кваліфікації, стажування на виробництві, активної участі у Вищій школі педагогічної майстерності тощо.

3. Респонденти надали рекомендації *щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками*: «багато зайвого в лекціях, які на освітньому

порталі», «філософію прибрати з навчальних дисциплін». Щодо першої рекомендації, то вона дійсно слухна і потребує ретельного перегляду провідними викладачами лекційного матеріалу на Освітньому порталі ТДАТУ при викладанні дисциплін у наступному 2024-2025 навчальному році. Щодо рекомендації прибрати «Філософію» з навчальних дисциплін циклу загальної підготовки, то це питання буде винесено на розгляд робочої групи під час перегляду освітньої програми у 2024 році. У той же час слід зауважити, що дисципліна є вкрай важливою для майбутніх бакалаврів з цивільної безпеки, бо надає здобувачам здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства.

Гарант ОПП «Цивільна безпека»
за першим (бакалаврським)
рівнем освіти, к.т.н., доцент

Михайло ЗОРЯ

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР